

Baltica '88

Starptautiskais folkloras festivāls • International Folklore Festival • Международный фестиваль фольклора

Festivāla organizācijas
komitejas izdevums
Iznāk no 10. jūlija līdz
20. jūlijam Rīgā

Issued by Festival Organisation
Committee
7 issues of "Baltica" are published
specially for International
Folklore Festival in Riga

Издание
оргкомитета фестиваля
Издается с 10 по 20 июля
в Риге

Trešdien, 1988. gada 20. jūlija
Wednesday, July 20, 1988
Среда, 20 июля 1988 года
Maksa 20 kap. Price 20 kop. Цена 20 коп.

Nr.
No.
№

7

Atminat sauli!
Un viegla taps sirds!
Un varēsat laisties uz sauli!

Rainis

...on this earth beneath the sun
is a land — Latvia...

Māris Čaklais

Да здравствует солнце, да скроется тьма!

А. С. Пушкин

Ar saules simbolu cilvēku sirdīs, ar draudzību un sirsnību dziesmās un dejās aizskanējis otrais starptautiskais folkloras festivāls «Baltica». Tie bija tautu saprašanās un labestības, cilvēciņas un brālības svētki!

Sirsnīgs paldies Rīgas pilsētas un tās rajonu, Jelgavas un Jūrmalas pilsētu, kā arī Bauskas, Cēsu, Limbažu, Ogres, Preiļu, Rīgas, Valkas, Valmieras rajonu vadībai, iestāžu un uzņēmumu darbiniekiem un visiem, visiem par atbalstu un lielo ieguldījumu festivāla sagatavošanā un norisē!

J. BARKĀNS,

Latvijas PSR kultūras ministrs,
festivāla organizācijas komitejas
priekšsēdētāja vietnieks

G. PELEKAIS,

Latvijas PSR kultūras ministra pirmais
vietnieks, festivāla «Baltica» štāba
priekšnieks

C simbolom solnca v sirdcās lūoēd, c družbōj i sērdēcnoštōj v pēsncās i tancās prōzvucāl vtrōj Mēdžunarōdnōj fōlklorncj fēstīvāl' «Baltīkā». Ōn stal prāzdnīkōm pōnīmānīj i dōbrōžēlatēlncstī, prāzdnīkōm cēlōvēcnoštī i brātstvā.

Sērdēcnoē spāsībō rōkōvōdītēlām gōrōdā Rīgī i ēgō rājōnōv, rōkōvōdītēlām Ēlgāvī i Jūrmālī, a tākžē Bāusgōgō, Cēsīsgōgō, Līmbažsgōgō, Ōgrsgōgō, Prēīlsgōgō, Rīžsgōgō, Vālksgōgō i Vālmīērsēsgōgō rājōnōv, rābōtncīkām prēdprījātīj i ūcērdžēdnīj zā pōdprēdžkōj i bōlēšōj vklād v pōdgrōtōvōkōj i prōvēdnē fēstīvālī.

Я. БАРКАНС,

министр культуры Латвийской ССР,
заместитель председателя оргкомитета

Г. ПЕЛЕКАИС,

первый заместитель министра культуры
Латвийской ССР, начальник штаба
фестиваля «Балтика»

Aīcīnājumū Apvīēnotō Nācījū Ōrgānīzācījāi, iērosīnōt iēspējāmī tūvākā lāikā īzslūdīnāt Vīspāsāulē fōlkloras gadū, parakstījūšī 1193 fēstīvālā «Baltīcā-88» dalībncīkī. Par aīcīnājumū balsojā arī vīsi noslēgumā koncērtā dalībncīkī un apmēram 20 000 skatītājū.

1193 participants of the festival «Baltica-88» signed the appeal to the UNO to announce one of the coming years «the year of folklore.» The appeal was seconded by approximately 20 000 spectators present at the performance.

Обращение к Организации Объединенных Наций об объявлении в ближайшее время Всемирного года фольклора подписали 1193 участника фестиваля «Балтика-88». Обращение поддержали и все участники заключительного концерта — около 20000 зрителей.

BELLA MELICKA,
(PSRS Kultūras ministrijas folkloras nodaļas vadītāja):

— Izjutu šim festivālam cauri skanošu vienu tēmu — Saules tēmu. Tas patika, un bija ļoti oriģināli un iespaidīgi atrisināts. Otrs bezgala simpātisks akcents: kopības sajūta. Viss notika, it kā viena viļņa nests.

BELLA MELICKAYA,
(Culture Ministry of the USSR):

I felt the theme of the sun throughout the festival. It was originally and impressively done. I liked it. Another accent — the feeling of togetherness. We all felt as if carried by the same wave.

БЕЛЛА МЕЛИЦКАЯ
(зав. отделом фольклора Министерства культуры СССР):

— Я чувствовала пронизывающую весь фестиваль тему — тему Солнца. Она была оригинально и очень впечатляюще решена. Второй бесконечно симпатичный акцент — чувство общности. Все произошло как бы на одном дыхании.

GALINA GREŠILOVA,
(PSRS Kultūras ministrijas tautas daiļrades nodaļas vadītāja):

— Domāju tā: (lai salīdzinām tikai ar «Baltica-87») folkloras festivāls Latvijā spēris milzīgu soli pretim pašai īstenākajai savas izpausmes formai — tautas svētkiem. Mums likās, ka daudz kas no festivāla pasākumiem rodas ģandrīz vai stihiski, pats no sevis, viegli un brīvi. Bet, profesionāļi būdami, mēs redzējām, cik daudz darba un izdomas ieguldīts, lai šo vieglumu un atbrīvotību radītu. Jūs esat malači!

GALINA GREŠILOVA,
Head of the department of the national creativity
(USSR ministry of culture):

In my opinion (comparing only to Baltica-87) the folklore festival in Latvia has been a greater step toward the most complete expression of folklore. Many of the festival's events seemed to start spontaneously, easily and freely. Although, being professionals, we saw the creative effort which preceded this easiness and lightness. You have done a great job!

ГАЛИНА ГРЕШИЛОВА
(зав. отделом народного творчества Министерства культуры СССР):

— Я считаю, что по сравнению с «Балтикой-87» фольклорный фестиваль в Латвии сделал огромный шаг навстречу истинной форме своего существования, навстречу всенародному празднику. Нам кажется, многие мероприятия фестиваля возникли чуть ли не стихийно, сами собой, легко и свободно. Но, будучи профессионалами, мы видели, сколько в него вложено труда и выдумки, чтобы создать эту легкость и раскованность. Вы молодцы!

*Gaidīsim un gēto
nosimies lākojājam
folkloras fēstīvālōm
Latvījā - 1991.g.
J. Barkāns*

Let us wait and mature for the next Festival in
LATVIA-1991

Будем ждать, будем готовиться к следующему фольклорному фестивалю в Латвии — в 1991 году!
Анатолий Горбунов

BALTICA'1-

Saulis mūžs!

Janis Baltvilks

17. VII. 88.

«Baltica»!
Live long!

Janis Baltvilks
Ogre, 17th July, 1988

Живи во веки веков, «Балтика»!
Янис Балтвилкс, Огре, 17.07.88.

VIESTURS KRAMS
(inženieris, arī kora dziedātājs):

— Mēs pamatoti lepojamies ar saviem Dziesmu svētkiem. Taču tas, kas notika šoreiz — gan gājienā, gan koncertos Vecrīgā, Daugavmalā, ārpus Rīgas — ir unikāli. Cilvēki ir atvērušies un atplaukuši, viņi paši ir noteicēji, ko un kā dziedāt, ko un kā cienīt. Man liekas, pēc šiem svētkiem mums būs nopietni jāpārdomā arī par Dziesmu svētku nākotni, par to tuvināšanu vienkāršajiem cilvēkiem. Viņi gaida no dziesmas nevis kaut kādus abstraktus slavinājumus, bet spēku un palīdzību sev.

VIESTURS KRAMS
(engineer by profession, also member of a choir):

We have good reason to be proud of our song festivals, but what happened this time in the procession, the concerts in Old Riga, on the bank of the Daugava and outside Riga was unique. The public has opened and awakened. It decides what and how to sing, who and what to honour and how. It seems that after this festival we will also have to reconsider the future of our song festivals, about their accessibility to the common mass. The spectator expects not shallow distraction from the folk song but rather strength for himself.

ВИЕСТУРС КРАМС
(инженер, поет в хоре):

— Мы с полным основанием гордимся своими праздниками песни. Но то, что происходило на сей раз, — и шествие и концерты в Старой Риге, на набережной Даугавы, за пределами Риги, — уникально. Люди раскрылись и расцвели. Они сами решают, что и как петь, что и в какой мере уважать. Мне кажется, после этого праздника нам придется серьезно задуматься и о будущем Праздников песни, о том, чтобы приблизить их к простому человеку. Он ждет от песни не каких-то абстрактных прославлений, а силы и помощи.

BRITA OZOLIŅA,
(skolotāja):

— Skrēju uz visiem «Baltica-88» pasākumiem, kur vien varēju tikt. Bieži acis bija pilnas prieka un aizkustinājuma asarām. Aiz lepnuma, ka pie mums beidzot rit tāds notikums, kur tiekas ne tikai valdības un priekšnieki, bet tautas.

BRITA OZOLINA,
(teacher):

I rushed to all events of «Baltica-88» accessible to me. Our joy moved us to tears. We were proud that at least we are the hosts of an event in which not only governments and leaders but whole nations meet.

БРИТА ОЗОЛИНЯ
(учительница):

— Я побывала на всех мероприятиях «Балтики-88», на какие только успела. В глазах стояли слезы радости. От гордости, что у нас наконец-то происходит такое торжество, где встречаются не начальники и правительства, но — народы.

*LA «BALTICA»
FESTIVĀLI TURPINA MŪS
CELT, VIENOT UN TĪRĪT
MŪSU DVĒSELES! LA
MŪSU JŪRA ATKAL
KĻŪST DZIDRA UN
ZELTMANĀS SMILTĪS,
IZSKALO SAULAINO DZINTARU!*

Ģirts Jakovļevs

Let «Baltica» festivals continue rising us, uniting and purifying our souls! Let our sea become lucid again and cast ashore sunny amber.

Ģirts Jakovļevs

Пусть фестивалями «Балтика» продолжают наша Возвышенность и наше Единство, пусть продолжается очищение душ!
Пусть наше море вновь становится прозрачным и пусть вновь выносит солнечный янтарь на золотистый песок!

Ģирт Яковлев

* Sālsmaize Zītai Kelmickaietei (pirmā no labās).
* Present to Zīta Kelmickaiete (first from the right).
* Хлеб-соль — Зите Келмицкайте.

ZITA KELMICKAITE, (ansambla «Rabilio» vadītāja, Lietuvas PSR):

— Divi paši lielākie plusi. Pirmkārt — laba festivāla avīze, ar savu noteiktu ideju un mērķi, un, ja to varēja izdarīt tik īsā laikā, tas ir ļoti labi. Otrkārt — gājieni, kurš patika visiem dalībniekiem un deva daudz emocionālu pārdzīvojumu mirkli gan dalībniekiem, gan skatītājiem. Pirmo reizi dzīvē es redēju vienkop tik daudz labvēlīgu skatienu, priecīgu smaidu: ar kādu sajūsmu gāja dalībnieki, daudziem acīs bija asaras, un katram gribējās kaut ko labu izdarīt... Tāpēc, ka visi cilvēki — neatkarīgi no tā, kādu republiku vai valsti viņi pārstāvēja — visus sveica vienādi sirsniņi, visiem bija tāds emocionāls pacēlums. Tas bija brīnišķīgi.

Minusi? Pirmā — kad festivāla atklāšanas koncertā dziedājām «Pūt, vējiņi!», visa zāle piecēlās kājas, bet daži cilvēki — tā sakot, no jūsu reprezentatīvās «lodžijas» — palika sēžot. Nepazīnu, kas viņi tādi bija, bet tur atradās arī lietuvieši un igauņi, un maskavieši, un arī tie cēlās kājas. Ja tie, kuri palika sēdēt, bija augstu stāvošas personas, ministriju pārstāvji vai kas tamlīdzīgs, tad viņiem pašlaik vajadzētu nosaukt, tāpēc ka piecēlās kājas kopā ar tautu — tas nav nekāds kauns.

Otrs minuss — mums visiem bija ļoti maz iespēju savā starpā parunāties, sadraudzēties. Saprota, ka to nodrošināt nav viegli — programma ir ļoti piesātināta un gribas visu izdarīt, un tomēr — tas neprasa nekādus lielus izdevumus, lai vienkārši pabūtu kopā.

Bez tam, manuprāt, apvienotajam koncertam tomēr jābūt tikai vienam. Vai zināt, kas festivālā bija pats grūtākais? Gaidīt savu uzstāšanās kārtu. Nebija grūti gulēt tikai trīs stundas diennaktī, ne dziedāt, ne iet, ne uzklaustīt cilvēkus, bet gaidīt bija grūti.

ZITA KELMINCKAITE:

— Two big pluses — the excellent festival newspaper having its aim and definite ideas (in a very short time) and the opening march along the streets. It was a demonstration of emotional rise from both the participants and the spectators.

Minuses — when during the opening ceremony «Pūt, vējiņi!» was sung all the people rose up except those high officials from ministries or from somewhere else remained sitting. I think to stand up together with their people, it is not a shame!

The programme was too tense, there was no time to be just together. The most difficult thing was to wait for our turn to be called to perform. It was not difficult to go, to sing, to listen to people not to sleep longer than 3 hours at night, but to wait for the call it was the most difficult thing!

ZITA KELMIČKAITE

(художественный руководитель ансамбля «Рамблио»):

— Два величайших плюса. Первый — хорошая фестивальная газета, с определенной идеей и целью, и если все это удалось сделать в такой короткий срок, то очень хорошо. Второй — шествие, которое понравилось всем участникам и доставило подлинное наслаждение зрителям. Впервые в жизни я видела столько доброжелательных взглядов, радостных улыбок: с каким восторгом шли участники, у многих на глазах были слезы, и каждому хотелось совершить что-то хорошее... Потому что зрители одинаково сердечно приветствовали всех, независимо от того, какую республику или государство они представляли. Это было чудесно.

Минусы? Когда на концерте открытия фестиваля мы пели «Пут, веини!», весь зал поднялся, а некоторые, — так сказать, из вашей репрезентативной «ложы», — остались сидеть. Не знаю, кто они, но там находились и эстонцы, и литовцы, и москвичи, и все они встали. Если те, кто остался сидеть, были высокопоставленные персоны, представители министерств или что-то в этом роде, то пусть им будет стыдно. Встать вместе с народом не позор!

Второй минус — у нас было слишком мало возможности пообщаться, подружиться, жили коллективы отдельно...

Кроме того, на мой взгляд, объединенный концерт — как репрезентация коллективов — должен быть только один. Знаете, что было самым трудным на фестивале? Ожидание своей очереди выступать. Спать три часа в сутки, петь, выслушивать людей было нетрудно, а вот ждать — трудно.

IGORS VASILJEVS,

(ne tikai topošais kinorežisors, bet tagad arī topošais folklorists, varbūt):

— O, tas tiešām ir kolosāli, ka es esmu piedzimis tieši tadā laikā, lai piedzīvotu šo grandiozo notikumu! Tādus kopības, laimes un mīlestības svētkus droši vien nebija gaidījuši pat festivāla veidotāji. Viens ir skaids — sargāsim savu folkloru. UN BIEŽĀK NĀKSIM KOPĀ!

IGORS VASILJEVS,

(Not only the to be producer but also a folklorist):

It is colossal that I am born exactly in the year in order to see this grand event.

Such a festivity of unity, fortune, and love could not expect even the organizers of the Festival.

It is clear we have to save our folklore. Let us come together frequently...

ИГОРЬ ВАСИЛЬЕВ

(не только будущий кинорежиссер, но теперь, вероятно, и будущий фольклорист):

— О, это действительно колоссально, что я родился в такое время, что смог стать участником этого грандиозного события! Такого праздника единения, счастья и любви не ожидали и сами его создатели.

Ясно одно — давайте беречь свой фольклор и почаще собираться вместе!

Lai festivāls palīdz
mums apņemt pasauli
un labāk iepazīt.
Lai festivāls mums palīdz
sēt kopā tautas, un
stāt plašāk pazīstam
visā pasaulē.
Esam priecīgi, ka šis
festivāls notiek šajā
labajā laikā un mums
palīdz. Priekšā.

Let the Festival help us recognize ourselves. Let it purify our souls and acquaint us to whole world. I am convinced that the Festival was useful for us first of all.

Ivars Prieditis

Пусть фестиваль способствует лучшему самопознанию нас самих. Пусть способствует нашему дальнейшему развитию и тому, чтобы нас лучше знали повсюду в мире.

Я убежден, этот фестиваль в первую очередь был нужен нам самим. Очень нужен.

Иварс Приедитис

VIKTORS BOSERTS,

(Jelgavas mikroautobusu rūpnīcas ģenerāldirektors):

— Man nebija plašāku iespēju piedalīties pašā festivālā, ja neskaita dalībnieku uzņemšanu Jelgavā. Pārējām norisēm sekoju pa televizoru, klausījos pa radio un lasīju avīzes. Tie bija lieliski svētki. Manuprāt, folklorā ir labākās zāles pret nacionālismu un nacionālo savrupību. Festivāls apliecināja, ka šajās dienās šauri nacionālās intereses vai nesaskaņas it kā tika nobīdītas otrā plāksnē, priekšplānā izvirzot savstarpējo saprašanās un savstarpējo attiecību kultūru. Un tā ir vislabākā politika un vislabākā ideoloģija.

Festivālā man ārkārtīgi patika, ka pilnīgi neoficiāli, bez kādiem priekšrakstiem blakus plīvoja mūsu zemes un amerikāņu karogi, un nevienam pat prātā nenāca doma par divām sistēmām, kas savā starpā cīnās. Te bija izjūtami tautu centieni, tāpat tautu politika un tā ir stiprāka par jebkurām citām. Es šaubos, ka festivāla dalībnieki, atgriezušies mājās, varēs teikt, ka pie mums ir launuma imperija. Un to pierādīt vai apliecināt iespējams ne tikai diskusijās, bet arī šādos festivālos.

Ceru, ka nākamreiz festivāls notiks ne tikai kā masu pasākumi, bet ar ciemiņiem varēsīm tuvāk iepazīties arī darba kolektīvos.

VIKTORS BOSERTS,

(general director of Jelgava microbus works):

— It was a grand festivity. Folklore is the best medicine against nationalism and nationalist seclusion. During these days narrow national interests were pushed aside, mutual understanding and mutual culture of relations dominated. This is the best policy and the best ideology.

I am a German, born in Omsk, Siberia. Having come to Latvia I feel the native traditions and peculiarities. I teach them to my children.

I hope that during the next Festival we invite the guests to our works to sing and dance together.

ВИКТОР БОСЕРТ

(генеральный директор Елгавского завода микроавтобусов):

— У меня не было возможности принимать большое участие в фестивале, не считая приема участников в Елгаве. Об остальных событиях узнавал по телевизору, из газет, по радио. Это был замечательный праздник. По моему, фольклор — лучшее лекарство от национализма и национальной разобщенности. Фестиваль подтвердил, что в эти дни узконациональные интересы и настроения отодвинулись на второй план, а на первом месте были взаимопонимание и культура взаимоотношений. И это лучшая политика и лучшая идеология.

Мне очень понравилось, что на фестивале совершенно неофициально, без каких-либо предписаний рядом развевались два флага — наш и американский. И никому в голову не приходило думать о двух системах, которые сражаются друг с другом. Здесь чувствовались устремления народов, а значит, и народная политика, которая сильнее всех других. Я сомневаюсь, что участники фестиваля, вернувшись домой, назовут нас империей зла. И доказать и подтвердить это можно не только на дискуссиях, но и на таких фестивалях.

Надеюсь, что в следующий раз фестиваль будет проходить не только как массовое мероприятие, и мы поближе познакомимся с его гостями в трудовых коллективах.

Tautas sociālisms
+ triumfs — tautas
atnaušanās. Uzvar.
Lietas kļūst tīstas.
Karom atpūst tautas —
tā, kas to ievieš
populāri.
Viss ir patīkams darbs
un dzīve.
Jānis Peters

Peoples socialism triumphs — the people get united. They flourish. The things become real. The flag is regained by the people who had deserved it.

We may gain by working and singing. Jānis Peters

Народный социализм торжествует — народ расцветает. Расцветает. Вещи приобретают свой истинный смысл.

Народ вернул себе стяг — народ, заслуживший его собственным потом. Все достигается Трудом и Песней.

Янис Петерс

BALTICA-88 laimējies!

Brīnišķīga vasara!

Brīnišķīgs laiks!

Aiz brīvības aizraujas elpa!

Lai nānāigād būtu tāpat!

Juris Strenga

«Baltica-88» is lucky!
Wonderful Summer!
Surprising time!
Let it be the same next year!

Juris Strenga

Счастливая участь выпала на долю «Балтики-88»! Прекрасное лето! Прекрасное Время! Свобода! Такая, что дух захватывает! Быть бы не хуже и в следующем году!

Юрис Стренга

Kādu šo festivālu redz Klāss Oto Dālins un viņa dzīvesbiedre Barbro Dālina no ansambļa «Hemgardens folkdanslag»? To uzzināju Turaidas Dainu kalna koku paēnā:

— Festivālā redzam tieši to, ko cerējām ieraudzīt šurpbraucot. Ja šur tur pietrūkst skatuviskā spožuma, tad noteikti saglabāts tautas tradīciju kodols un aizrautība.

Kas mūs atveda uz Latviju? Interese par senām melodijām, deju soļiem, paražām, dzīvesveidu, rokdarbiem, kurus arī šeit parādīsim.

Tādos tērpos, kādos mēs uzstājamies Zviedrijā, cilvēki ģērbās XVIII gadsimtā.

Par dziedātājiem un dejojājiem. Līdzatvestās melodijas esam atraduši Norčepingas apkārtnē un Zviedrijas laukos. Taustiņu arfas ir izgatavotas pašu rokām. Tos, kas spēlē un dzied, nenopietni saucam par «nogurušajām kājām». Visi, kam ir spars, dejo. Deja ir mūsu vaļasprieka kodols.

Kā paši jūtamies starp svešām dziesmām? Salīdzinot ar spāņiem, gan esam krietni klusāki, toties esam ļoti precīzi un nekad nenokavējam uzstāšanos!

Ar zviedru viesiem tikās
GIRTS KONDRATS

Attēlā: taustiņu arfas spēlmanis no Zviedrijas.

How the Dalins from the ensemble «Hemgardens Folkdanslag» feel during the Festival I got to know at the Turaidas Dainu Hill.

— During these days we have seen what we hoped to see before coming to Latvia. If anywhere is a lack of staging art then the whole of national traditions and enthusiasm have been preserved.

— What has brought us to Latvia? Interests in ancient melodies, dances, traditions, needlework and in the living standards in Latvia. Something of which we wanted to show here in the festival by ourselves. The national costumes we wear during the Festival and for performances in Sweden people wore in the 18th century.

The melodies we have found in Norsepings and on the Swedish country-side.

The key harps we have made by our own hands. Those who do not play and sing seriously we call «the tired legs». Everybody who has vigour is dancing.

Dancing is the essence of our hobby.

— How do you feel among foreign songs?

— We are rather slow compared to Spaniards but we are very precise. And never come late to the performances.

The Swedish guests were interviewed by

GIRTS KONDRATS

Photo: key harp player from Sweden

* * *

Что думают о фестивале Класс Отто Далин и его супруга Барбро Далина из Хемгарденской танцевальной группы? Я узнал это на горе Дайн в Турайде.

— На фестивале мы увидели то, что и ожидали увидеть. Если кое-где и не хватает сценической яркости, все же сохраняются ядро народных традиций, увлеченность. Что нас привело в Латвию? Интерес к старинным мелодиям, танцевальным шагам, обычаям, к старинному образу жизни, рукоделию... Костюмы, в которых мы выступаем, в Швеции носили в XVIII веке. Мелодии, которые мы привезли с собой, найдены в окрестностях Норчепинга и в шведских деревнях. Щипковые арфы мы сделали сами. Тех, кто играет и поет, мы легкомысленно зовем «уставшие ноги». Все, у кого есть желание, танцуют. Танец — ядро нашего отдыха.

Со шведскими гостями встретился

ГИРТ КОНДРАТС

На снимке: музыкант из Швеции, играющий на щипковой арфе.

PETERIS PETERSONS,
(драматург и режиссер):

— Galvenais pluss ir tas, ka mums ar šo festivālu izdevās pierādīt — un tas nebūt nebija viegli —, ka folklorā vispār ir, ka tā eksistē un, neraugoties uz ļoti izteiktām pūlēm no kādas citas puses, kas vēlējas pārvērst šo pasākumu par kārtējiem «Trādirallā» — uzpūcētiem dziesmu un deju svētkiem, izdevās tomēr šo festivālu ievirzīt istajā — folkloras gultnē.

Otrs pluss ir tas, ka šis festivāls, manuprāt, dos milzīgu stimulu mūsu folkloristiem. Līdz šim viņi ir bijuši «pagridnieki». Tagad viņi sāk sevi apzināties. Par to vairs nav jāstrīdas. Ar šo festivālu viņi, tā sakot, ir uzņākuši virszemē, skaistā, godīgā atklātībā, un es domāju, festivāls dos stimulu arī jauniem folkloras kolektīviem, kuri tomēr ir mūsu folkloras pamatu pamats.

Minusi? Tas, ka joprojām mūsu priekšniecība, kas iegājusi kaut kādā aizvēsturiskā darbības gultnē, nemilīgi jaucas, mums — tiem cilvēkiem, kuri visam ticēja, nācās lauzties kā caur mūri. Bet tas jau nekas jauns nav, mēs jau esam pieraduši ar tādiem mūriem strādāt un mani tas absolūti netraucē — varbūt vienīgi dažī mani kolēģi — jaunāki vai emocionālāki — to pārdzīvoja vairāk. Es zināju, ka tāds minuss ir, ka tas jāņem vērā, un tas būs vēl ilgi, jo pārkārtošanās mūsu zemē vēl tikai sākusies.

PETERIS PETERSONS

— The positive thing is that the Festival is a folklore festival not anything else. It is a new stimulus for new folklore groups.

The negative thing is that some kind of administration as previously, disturb, we went against «the Great Wall of China» I personally was accustomed to it, but my young colleagues, who are much more emotional suffered a lot. I knew that such a negative phenomenon exists and it would for a while, because the great reconstruction in our country is still going on.

ПЕТЕРИС ПЕТЕРСОНС

(драматург и режиссер):

— Главный плюс — нам удалось доказать этим фестивалем, и это было совсем не просто, что фольклор у нас есть, что он существует как таковой, и, невзирая на усилия желающих превратить это мероприятие в очередной принаряженный праздник песни и танца в духе «Тради-рал-ла-ла!», удалось направить фестиваль в русло истинного фольклора.

Второй плюс — этот фестиваль, по-моему, даст мощный импульс нашим фольклористам. До сих пор они у нас были «подпольщиками». Теперь они начинают осознавать себя.

Минусы? Наше начальство, которое никак не выбьется из русла какой-то доисторической деятельности, все время вмешивалось, и нам — людям, верившим в это дело, — приходилось ломиться как сквозь стенку. Но это не ново, мы уже привыкли работать с такими стенками, и мне они уже не мешают, вот разве что тем мои коллегам, которые моложе или эмоциональнее, они больше переживают.

IDEJA VAĻKOVA,

(professore, republikas Acu mikroķirurģijas centra vadītāja):

— Man ļoti patīk mūzika, it īpaši tautas, jo tā vismazāk mainīga. Tā ir stabilitāte, ko iznes paaudžu paaudzēs. Vai gan varēja nepatīkt skaistais svētku gājieni, tērpi, kolektīvu noskaņojums un, protams, koncerti! Kad noslēguma koncertā uz skatuves uzņāca sieva no Baškīrijas, es pat nevaru pateikt, kāds manī bija pārdzīvojums, jo arī pati esmu no Sibīrijas...

Cilvēki ilgojas pēc tautas mūzikas, folkloras kustība nostabilizējas, kļūst mērķtiecīgāka. Zēl, ka maz ir cilvēku, kuri varētu profesionāli vadīt folkloras kustību. Pamaz arī reklāmas, uzzīnu par to, kas notiek ciņviet. Es zinu, ka cilvēki varbūt nelabprāt brauc uz vienu otru oficiālu sanākumi, toties labprāt dodas uz šādiem kultūras pasākumiem. To taču apliecināja arī «Baltica-88»!

IDEJA VAĻKOVA

(professor of the medicine):

— I am fond of music, particularly folk music, because it is not changing too much.

It is the stability which has been brought through from generation to generation. As I come from Siberia I liked the Latvian ensemble from Bashkiry very much. It is a pity that there is a lack of professional leaders of folk art. There is also a lack of advertisement.

I am sure that people prefer cultural programs rather than official meetings.

ИДЕЯ ВАЛЬКОВА

(профессор, руководитель Республиканского центра микрохирургии глаза):

— Мне очень нравится музыка, особенно народная, потому что она менее всего переменчива. В ней нет погони «за модой», свойственной музыке эстрадной. В ней стабильность, передаваемая от поколения к поколению. Могло ли не понравиться праздничное шествие, костюмы и, конечно же, концерты? Я даже не могу передать вам свои ощущения в тот момент, когда на сцену вышла женщина из Башкирии — ведь сама я из Сибири...

Люди стремятся к народной музыке, фольклорное движение стабилизировалось, стало целенаправленное. Жаль только, что немного людей, которые могут профессионально руководить фольклорным движением. Маловато было и рекламы о том, что где происходит. Люди ведь не слишком охотно отправляются на официальные собрания, но на культурные мероприятия — охотно. Это подтвердила и «Балтика-88».

Folkloras!

festivāls

'Baltica 88'

iesēto originalitāti

pietiekamību

prātīgu, profesionālu

saglabāt mūsu

latvisko kultūru

kas, protams, ir

latviska identitāte

un tādēļ ir tik svarīga

latviskuma saglabāšanai

un kultūras attīstībai

Edgars Račevskis

Hand over the spark of the folklore festival «Baltica-88» to those who were not present.

Let our people brightly flourish in their art and development of culture.

Edgars Račevskis

Всем желаю зажечь искрой фольклорного фестиваля «Балтика-88». оберегать этот огонь, передавать дальше тем, кто не присутствовал на фестивале, чтобы наш народ ярче заблистал своим искусством и культурным развитием.

Эдгарс Рачевскис

Прекрасный фестиваль и удивительное время. Кажется, что все красота и доброта народного искусства соединилась с нашими надеждами на счастливое будущее.
Владимир Грановский
и его семья

Wonderful festival and prodigious time, all the folk art, beauty and beneficence have united with our hopes today.

Vladimir Granovsky

Let the events of «Baltica-88» has their sequel in future.

Let the course of events happening here be kept in the historic annals.

Ivars Seleckis

Желаю фестивалю «Балтика-88» прекрасного продолжения в будущем!

Пусть в annals истории входят события, происходившие здесь!

Иварс Селецкис

(MVU students):

IGORS RAZUMOVSKIS,
(the student of the Moscow State University):

ИГОРЬ РАЗУМОВСКИЙ
(студент МГУ):

— Прежде всего фестиваль — это дружеские отношения между представителями разных народов, которые дарили друг другу улыбки, смех, хорошее настроение. Кроме того, я почувствовал, что отпра-

ATIS HUSSAR
(from Rakvere):

АТИС ХУССАРС, Раквере:

— В фестивале в Вильнюсе я не участвовал, но мне про него много рассказывали. На фестивале «Балтика-88» я чувствовал себя хорошо, мне понравилось, но поскольку следующий будет проходить у нас, нужно подумать о том, как провести его немного по-другому. Чтобы всем было лучше. Впервые, информация участникам фестиваля обо всех мероприятиях давалась в основном на латышском

Song is our power — yesterday, today, tomorrow.
Ausma Kantāne
Наша сила — Песня — вчера, сегодня, завтра.
Ausma Кантане

Sodnia prigeunt sacit, ka fela-lora
in sitoufipe mawla. Bet sitoufipe in
tikai fepadue. Tar notuk. Tahed tukai
fepadue.

Korelu pirms turpmas aizpildot ne
tikai satura, ne telenzi, ne rādīs,
smauc, plāc, un skaucēntes nā, bet
aizpildot vēstības, smēšas, satīnāšas,
aizpildot elgus un elšānu,
džimāšas dēnas un pūdzimānu,
tēlas un saitis,
kāpas, ģimeini, darbus, sacensību, apdzirdāšas,
aizpildot notikumu ar dziesmaiņu gudrību
un asprātību.

To i muidu tuntu, misleha me te in paas-
gõpisa, tuntu paasgõpisa kuestisa. To te
sarkata cibitus. Jered kaitibu. To palidp
sarkatõ an iõdibas pãrkatõs auos.

Lai dzoms ritma gudība un pārņems
savaus spēku!

KATRIN PEINAR and KAJA ARMIPAIIKA
(from Rakvere):

Anyway — thank you very much! There were many bright and moving moments. Good-bye in Tallin!

КАТРИНА ПЕЙНАРА и КАЙЯ АРМИПАЙКА,
Раквере:

— Мы были на предыдущем фестивале, и, честно говоря, в Вильнюсе нам понравилось больше. На подобных мероприятиях на первом месте должны быть именно фольклорные и этнографические ансамбли. На рижском фестивале было довольно много танцевальных ансамблей — сельских капелл, даже балетных трупп. Все-таки если это фольклорный фестиваль, на нем должно быть больше фольклора. И еще — было слишком много мероприятий, которые проходили далеко от Риги, участники уставали от поездок. Времени было мало, мы многое не успели посмотреть, не успели подружиться друг с другом. Обо всем этом нужно подумать нам, организуя фестиваль «Балтика» в Таллине. А вообще большое спасибо рижанам, на фестивале было много прекрасных, незабываемых минут! До встречи в Таллине!

Meister Späcker -

Drism 9 -
races, Indian, etc.

André Fontaine

We use to say nowadays, that folklore is the art of situations. But situations happen in the present **only**. They occur. It means in the present.

I wish you fill not only the stage, the TV, the Radio, the records and tapes. Let also parties, festivities, meetings, roads and travelling, birthdays and birth itself, joint work and get — togethers, wedding, family, contests be filled with songs and wit.

Imants Ziedonis

Сегодня принято говорить, что фольклор — это ситуационное искусство. Но ситуация существует только в настоящем. Она — происходит. Значит, происходит в настоящем времени.

Желаю вам заполнить не только сцены, телеэкраны и радиопередачи, пластинки и кассеты, но заполнить торжества и встречи, заполнить пути и путешествия, дни рождения и часы рождения, толпы, сходки, свадьбы, семью, труд, соревнования, обаяния, заполнить события песенной мудростью и остроумием.

Это — здоровье нашего народа, это — движение самоочищения нашего народа. Ибо оно упорядочивает людей. Вносит порядок. Оно помогает упорядочить и сегодняшнюю перестройку.

Да здравствуют мудрость ритма и сила верного звука!

Имант Зиедонис

IEL
 TADUS
 SUETKUS -
 ATHINAS
 UN
 SIRDUS
 TERITORIJAS
 PAGAĪNĀTĀJUS

More such festivities for our hearts and memories!
Raitis Kalniņš
«Dzirkstele»

Необходим такой Праздник, как необходимо расширение территории Памяти и Сердца.
Райтис Калниньш

14. jūlijs. Siguldā
Thursday, July 14. Sigulda
14 июля. В Сигулде

Foto: Andris Krievius

Domu armaiņa par folkloru

Jānis Kalniņš

(literatūrzinātnieks, Latvijas PSR):

— Folkloras vākšana, apzināšana un tās izmantošana latviešu tautai nedalāmi saistās ar sevi kā tautas apzināšanos, ar tās eksistēšanu. Raksturīgi, ka folklorā īpašu nozīmi ieguvusi brīžos, kad tautai nācies apliecināt un aizstāvēt savas eksistēšanas tiesības. Tas jo sevišķi spilgti izpaudās 19. gs. vidū un otrajā pusē, kad svešas varas apdraudēja un apšaubīja latviešu tautas nākotnes iespējas, paredzēja tai jo drīzu iznīkšanu, kļūstot par vāciešiem vai krieviem. Un tieši folkloras — tautasdziesmu, pasaku, teiku, sakāmvārdu utt. — vākšana kļuva par tautas vienotības stiprinātāju, sevi apjēgšanu, arī ieskatīšanos sevi, skaidrāk apzinot savu savdabību citu tautu pulkā.

Arī mūsu dienas folklorā ieguvusi jaunu vitalitāti, jaunu aktīvu spēku tieši tautas nacionālās pašapziņas stiprināšanā un izkopšanā. Folklorā ietvertās ētiskās un estētiskās vērtības kļūst par vienu no mērķiem tautas dzīvošanai šodienas pasaulē.

Tā nav entuziastu uzrakta veca mantojuma augšamcelšana, tā iemācīšana, lai uzskatāmāk atklātu latviešu tautas savdabību, tās kultūras savdabību. Tā ir tautas iekšēji izjūta morāla nepieciešamība dzīvot ar vērtībām, kuras ir tautas asinis.

Folkloras festivāli, folkloras svētki — tās ir tautas dziļāko ētisko un estētisko vērtību atklāšanas un stimulēšanas dienas — ne parādei, bet dzīvošanai, vismaz tā tas ir ar latviešu tautu, kurai folklorā (poētiskā, muzikālā, horeogrāfiskā) joprojām ir asinis, ir viena no dzīvošanas formām.

Romans Pussars

(literatūrzinātnieks, Latvijas PSR):

Nezēlīgs liktenis latvjus ir vedis cauri smagu un tragisku pārbaudījumu virknei. Pēc 13. gs. asiņainajam cīņam, zaudējusi varonīgi aizstāvēto brīvību, tauta uz gadsimtu gadsimtiem nonāk svešas, nežēlīgas varas rokās. Tomēr tautas garamantas visā spēkā un daudzveidībā rāda, ka arī tumsības, nabadzības, varmācības un apspiestības laikos Latvijas visu novadu pamatiedzīvotāji kā lielāko dārgumu glabā savas dvēseles tvirtu, spožo kodolu. Tā joprojām stingri turas no paaudzes uz paaudzi virzīta un koptā garīgā satversme, kas ētiskajā ziņā latvju tautasdziesmu radītāju, sargātāju un, protams, dziedātāju paceļ augstu pāri iebrucēju necieņībai un savtīgumam, neiecietībai un aprobežotībai. Lai arī kādas nievas un pazemojumi nebūtu jāpānes, tautas pašlepnums nav zudis un tas arvien apliecinās dziesmās:

Ne vienam nelaidos
Sai plāšā saulītē,
Ne miegam, laiskumam,
Ne ļaudīm necināt!

Kad zaudēts gluži vai viss un ļaunie valdnieki, kas ciniski spriedē par skaitā mazās latviešu tautas nepūnvertību, jau pareģo viņas drīzu un nenovēršamu iznīkšanu, tad bezcerībai, izmisumam, postam un nāvei vēl preti stāj dziesma, teika, pasaka, ticējums — vēl saglabāta droša ķīla tautas pastāvēšanai un atdzimšanai nākotnē.

Ej, bālin, taisnu ceļu,
Runā taisnu valodīn!

Ejot šo balto, pašas izvēlēto un līdzināto ceļu, tauta savas garamantas cenšas vēl un vēl apliecināt, ka taisnības spēks arvien ir pārāks par meliem un nelietību, tāpat kā Tēvzemes aizstāvis cildenāks par jebkuru iekarotāju.

Lai arī cik smagas sekas būtu vēsturē piedzīvotajiem fiziskajiem un garīgajiem spaidiem, tieši dziesma atkal un atkal no jauna pierāda, ka tautas sirdsapziņa vēl nav izdeldēta, — tā patvērusies skaidra un spodra. Gan priekš, gan bēdās zemes arāji paturējuši godā svētu un negrozāmu mācību: tāpat kā dzimtā zeme — jāmil un jasargā arī sava garīgā pasaule.

Vēstures gaitā tautai ne vienmēr lemts savu identitāti aizstāvēt ar varā vai tēraudā kalniem ieročiem. Bet tā nekad nedrīkst zaudēt savus gara spēkus. So dzīves likumu latvji ir spējuši pienācīgi ievērot, nosargājuši pašapziņu un tas vadīti, lepni stājā vēršušies pret jebkuru apspiedēju un kalpinātāju:

Ai kundzīni, ai kundzīni,
Tu mūs gauži vārdzināji,
Tevī pelsim dziedādami,
Tevī pelsim runādami.

Dziesmā iestrāvētais domu un jūtu spriegums iedvesmo tautu, modina tās pašlepnumu, liek apjaust savu identitāti un, protams, darīt visu tās uzturēšanas un nosargāšanas labā. Ar cerību, ka reiz to neviens nenoliegs un arī netiks izpostīts. Ar ticību, ka tā reiz celsies istā godā un cieņā gan pašu vidū, gan pasaulē.

Latviešu tautasdziesma spēj izskanēt cauri tumsai, bēdām, briesmām un postam.

So pašapziņas avotu tauta neaizmirst visā savā tālākajā cīņā par brīvību un laimi. Tam garām nepaet arī latvju legendārie strēlnieki. Pie tā ir nākuši un nāks it visi, kam patiesi rūp latviešu tautas liktenis, tās spēja saglabāt un izkopt savu nacionālo kultūru, kam sens un varens pamats.

Igors Šuvajevs

(filozofs, Latvijas PSR):

— Latviešu zinātniskās folkloristikas tradīcijas veidošanās tika pārtraukta, un šobrīd latviešu mitoloģijas un folkloras izpētē stāvoklis ir nelabvēlīgs un kritisks, beidzamajos pārdesmit gados latviešu mitoloģija Latvijā praktiski netiek pētīta.

Šķiet, pienācis laiks izveidot Latvijā Letonikas institūtu, kura mērķis būtu latviešu mitoloģijas izpēti un vēstures kultūrsemiotiska interpretācija mūsdienu pasaules zinātnes līmenī.

Some opinions about folklore

Jānis Kalniņš

(academician, Latvia):

Collecting and preserving of folklore for Latvians means their existing as a nation. Folklore demonstrated its significance in the 19th century when the foreign powers threatened Latvians and doubted their future existing. Folklore showed its characteristic feature in times when Latvians had to confirm and defend their right for existing. The cease of the Latvian nation was predicated.

But thanks to the folklore — the collecting of folksongs, fairy-tales, Latvian folk-tales and proverbs the nation united and found its place among other nations.

Nowadays folklore has become vital, it has got a new active force which should strengthen national self-confidence.

Its ethic and aesthetic values have become the criterion of living in the world now. It is not the resurrection of the Old Will, it is learning of the peculiarities of the Latvian nation and its culture. It is the moral inner feeling which is needed to use the inherited values.

Folklore means developing and keeping ethic power. Folklore Festivals mean demonstration of these ethic and aesthetic values which we need most for living. Folklore (poetical, musical, choreographical) which Latvians have got by birth helps to survive.

Those who care for the folklore ensembles should remember the above mentioned truth.

Romans Pussars

(literary critic, Latvia):

Cruel destiny has caught the Letts and brought them throughout hard and tragic probation. After the 13th century bloody battles the folk lost their freedom as a nation and were under the rule of strange and cruel power for centuries.

The Latvian folklore shows how during the dark period through poverty, violence and suppression Latvians have preserved their bright whole in the souls.

It is inherited from generation to generation. Folklore raised its creators, preservers and performers highly above their occupant's cruelty and selfishness, intolerance and narrow-mindedness.

The people never lost their self-respect and it is testified in folksongs:

Not to surrender
In this life
Neither the slumber and laziness
Nor the folks to blame

When rather everything is lost and the evil rulers cynically discuss the inferiority of the small nation, predict its inevitable cease then against hopelessness, despair, misery and death rises the song. Latvian folk-tales, fairy-tales, and belief which was a safe guarantee to exist, to revive in future.

Going its chosen way the people in folklore try to testify that justice is superior to evil and the defender of the native country is always superior to any occupant. In a long run it is difficult to defend one's identity with arms and rule. But it must not lose mental force:

Oh, my land lord, oh, my land lord,
You exhaust us too much,
We shall blame you singing,
We shall blame you speaking

The song with its thoughts and feelings inspires the folk; it raises self-confidence. Our duty is to preserve folklore with a hope that in future nobody will deny it.

It will be honoured in the native land and abroad:

Foreign people wanted me
Shut my mouth
Open doors, open windows,
Open my tongue,
Sound the song rolling

Latvian folksong might sound through darkness, sorrow, danger and misery.

Latvian Daina paved the way for rebirth when Andrejs Pumpurs inspired by folklore and lead by the progressive ideas of that time in his heroic-song «Lāčplēsis» predicted «that time will come...».

Alongside Auseklis affirmed that the time had come for the Light Palace to open when in the blue air red-white-red flags would flutter...

This source of self-confidence in its long fight for freedom and happiness is not forgotten. Latvian legendary Red Riflemen don't pass by.

And there are coming and will come all those, who really care for the destiny of Latvians, their ability to preserve and develop their own national culture which has got ancient and mighty foundation.

Igors Šuvajevs

(philosopher, Latvia):

The moulding of the Latvian scientific folkloristic traditions was interrupted and now the situation in investigation of mythology and folklore is critical. During the last twenty years mythology was not investigated at all.

Fundamental researches on the Latvian mythology have been published on a world scale (H. Biezais, N. Ivanovs, L. Neilande etc.) and this heritage demands joint responsibility.

It is high time to establish Letonic Institute in Latvia, aimed at investigation of Latvian mythology and semiotic cultural interpretation of history.

Обмен мыслями о фольклоре

Янис Калниньш

(литературовед, Латвия):

— Для латышского народа собрание фольклора, его изучение и использование неразрывно связано с осознанием себя как нации и ее существованием. Характерно, что фольклор особое значение приобрел тогда, когда народу приходилось утверждать и защищать свое право на существование. Особенно ярко это проявилось в середине и во второй половине XIX века, когда чужая власть угрожала будущему латышского народа, рассчитывая на его быстрое уничтожение, превращение либо в немцев, либо в русских. И именно собрание фольклора — народных песен, сказок, преданий, поговорок — укрепило единство латышского народа, помогло ему осознать и всмотреться в себя, яснее понять собственное своеобразие в ряду других народов.

Сегодня фольклор приобрел новую духовность, стал новой активной силой, укрепляющей и развивающей именно национальное самосознание народа. Этические и эстетические ценности, содержащиеся в фольклоре, становятся мерами для оценки жизни народа в современном мире.

Это не просто возрождение древнего наследия, его изучение, раскрытие своеобразия латышского народа и его культуры. Это внутренняя моральная необходимость народа жить с теми ценностями, которые у него в крови. Мы только навредили себе в то время, когда не считали фольклор духовной необходимостью. Изучение фольклора раскрывает этические силы и способствует их развитию.

Фольклорные фестивали, праздники фольклора — это дни раскрытия и стимулирования этических и эстетических ценностей народа, причем не для парада, а для жизни, по крайней мере для латышей, у которых фольклор (поэтический, музыкальный, хореографический) до сих пор является одной из форм жизни.

Романс Пуссарс

(литературовед, Латвия):

— Безжалостная судьба вела Латвию дорогой тяжких испытаний. После кровавых боев тринадцатого века, утратив свободу, народ оказался во власти чуждых и жестоких сил. Но его духовное наследие во всей своей силе и многообразии доказывает, что даже во времена нищеты, насилия и угнетения основное население всех областей Латвии как величайшее сокровище хранило крепкое и сверкающее ядро своей души. Из поколения в поколение переходит то, что делает творцов и хранителей латышской песни сильнее бесчеловечности, ограниченности, нетерпимости захватчиков. Какие бы унижения и насмешки ни пришлось перенести, самоуважение народа осталось при нем, и свидетельство тому — в песнях.

Народ всегда осознавал ценность своей песни, хотя традиции народных праздников, достоинство народа не раз подвергались хуле, и не раз их пытались уничтожить.

Не позволю никому
Я свою запутать песню...

Когда утрачено почти все, когда злые властители цинично проповедуют неполноценность численно небольшого латышского народа и уже предсказывают его скорое и неотвратимое вымирание, тогда безнадёжности, отчаянию, горю и смерти еще противостоят песня, сказание, сказка, верование, и сохраняется залог существования народа и его возрождения в будущем.

И, идя этим белым путем, который выбрал сам, народ еще и еще раз стремится в своем духовном наследии подтвердить, что сила правды одолевает ложь и подлость, что защитник Отчизны благороднее любого завоевателя.

Как бы ни были тяжелы последствия пережитого за века физического и духовного давления и угнетения, именно песня снова и снова доказывает, что народная совесть не иссякла и не измелзчала — нет, она стала кристальнее и яснее. И в радости и в горе пахари родной земли сохранили святую истину: так же, как родную землю, нужно любить и беречь свой духовный мир.

В ходе истории народу не всегда суждено защитить себя оружием из железа и стали. Но он не имеет права утратить свою духовную силу.

Латышская народная песня смогла пробиться сквозь мрак, беды, несчастья.

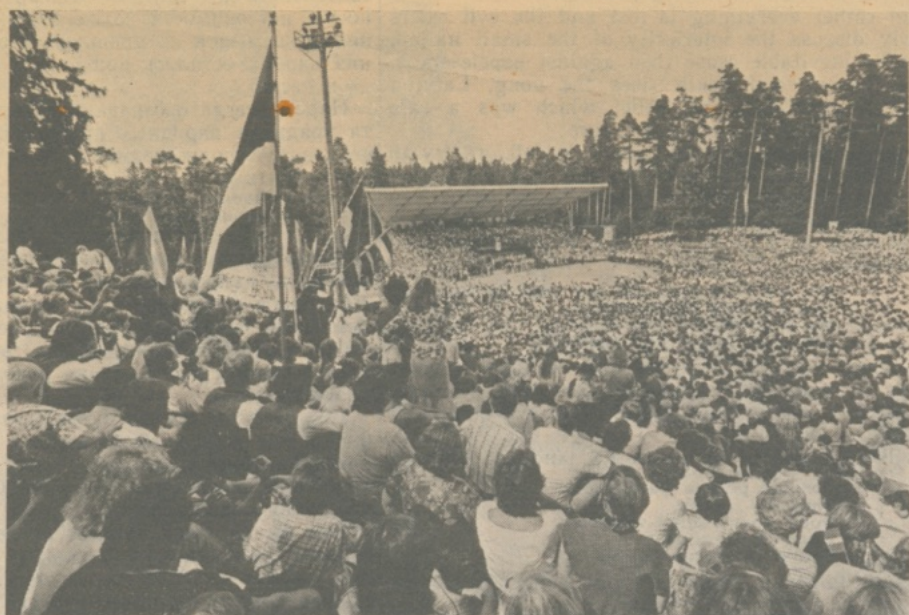
Этот источник самосознания народ не забывает и в своей дальнейшей борьбе за свободу и счастье. Не прошли мимо него и латышские красные стрелки. К нему шли и идут все, кто действительно заботится о судьбе латышского народа, о его способности сохранить и продолжить свою национальную культуру, имеющую древнюю и крепкую основу.

Игорь Шуваев

(философ, Латвия):

— Процесс формирования латышской научной фольклористики был прерван, и в настоящем положении с изучением латышской мифологии и фольклора является неблагоприятным и критичным, за последние пятьдесят лет латышская мифология в Латвии практически не исследовалась.

Думаю, что настало время организовать в Латвии институт Летоники, задачей которого было бы исследование латышской мифологии и культурносемiotическая интерпретация истории на уровне современной науки.

17. jūlijs. Ogre. Festivāla noslēgums

July 17. Ogre.
Closing of the Festival
17 июля. Огре.
Заккрытие фестиваля

Foto: Gunārs Janāitis, Andris Krieviņš, Aivars Liepiņš.

Wednesday, July 20, 1988

Doma laukumā un apkārt

Sestdien Vecrīgā notika tautas mūzikas un lietiskās mākslas svētki. Tā vien gribētos šos svētkus dēvēt par vienu no festivāla «Baltica» kulminācijām, ja vien par tādu nevarētu uzskatīt vai ikkatru festivāla dienu un norisi. Par spīti nedaudz lietainajam ritam, Doma laukumā tautas daiļamatū meistari, folkloras draugi un skatītāji sāka pulcēties jau pirms deviņiem. Bet ne tikai tur. Skvērā pie Filharmonijas savus radošumus rādīja Latgales keramiķi, turpat līdzās koncertēja Latgales tautas mūziķi. Pils laukumā plašu auditoriju nepārtraukti pulcināja lauku kapelu spēlētās un dziedātās tautasdziesmas un ziņģes. Dažubrīd azartiskā muzicēšana spēja ieraut dejā pat konservatīvākos, atturīgākos skatītājus. Stendos varēja aplūkot un iegādāties tautas meistaru darinājumus: pinumus, rotas, tekstilijas. Gan jāteic, ka tirgošanas iespēju varēja būt krietni vairāk.

Galvenā notikumu vieta neapšaubāmi bija Doma laukums. Cits pēc cita uzstājās Latvijas folkloras kolektīvi, skatītāji nāca un gāja, dažbrīd jo aktīvi iesaistoties kopdziedāšanā, īpaši jau tad, kad «Budeļu» izpildījuma skanēja latviešu strēlnieku dziesmas. Apkārt savu prasmi demonstrēja amatnieki. Nedalītas simpātijas izpelnījās zviedri, kuri, kā atklājās, vienlīdz augstā līmenī dzied, dejo, spēlē un nodarbojas ar majamatiem un rokdarbiem.

Visu rīta cēlienu laukumā bija jūtama tā saistošā, dzīvā gaisotne, ko veido daudzu simtu cilvēku dvēseļu kopības, gara brīvības klātbūtne. Šķiet, pat tūristu grupas, kas gidu vadībā iepazīs ar Vecrīgas ievērojamajām vietām, šoreiz uz mūsu pilsētu, uz mūsu tautu, uz tās patiesi internacionālajiem centieniem spēja paraudzīties dziļāk un saprotošāk nekā ikdienā.

Sestdienas koncertā Anglikāņu baznīcā ar programmu «Prušos man kājas auras» uzstājās Latvijas Kultūras fonda ansamblis «Rasa». Vaida Muktupāvela vadībā. Tie nu izskanēja patiesa sāpe par baltu tautu koka bojā gājušo zaru, un cauri sapņu apziņai klātesošajos — lietuviešos un latviešos — tik skaidri ka, iespējams, vēl nekad uzplauka kopīgo sakņu — un kopīga liktenis apziņa. Jā, mazo Baltijas republiku tautām festivāla dienas nebija tikai liksmi, tālāk traucējoši svētku brīži. Tās kļuva par mērķu, ideju, turpmākajam ceļam vienotības garantiju. Un, ja tā, tad «Baltica», kuras statete nu ir īgaunu rokās, mūsu tautam ir visnopietnākā, tūlīt un vienmēr darāmā darba sākums.

PETERIS BANKOVSKIS

In the Dome Square and around

Saturday was the day of folk music and crafts.

The facilities for the customers had to be wider. The air at the Dome Square was bussy. Intellectual freedom and international feeling among people, were present. During the concert at the Anglican church the participants felt a real pain for the lost branch of the Balts — the Prussians.

The days of «Baltica-88» became also the guarantee for the unity of aims, ideas and future doings. It is the start of new activities for our nation.

PETERIS BANKOVSKIS

На Домской площади и вокруг нее

В субботу в Старой Риге состоялся праздник народной музыки и прикладного искусства.

Главным местом событий, несомненно, была Домская площадь. Один за другим выступали фольклорные коллективы Латвии, зрители сменяли друг друга, иногда активно подпевали, особенно когда в исполнении ансамбля «Буделю» звучали песни латышских стрелков. Вокруг демонстрировали свое умение ремесленники.

Все утро на площади ощущалась та притягивающая и живая атмосфера, которая создается духовной общностью сотен людей, духовной свободой.

В эти фестивальные дни пришлось задуматься об интернационализме серьезнее, чем когда-либо раньше. В конце концов взаимопонимание и единство народов — главное условие существования человечества. Особенное значение они имеют для маленьких народов, в том числе для жителей всех трех прибалтийских республик. Думаю, фестиваль «Балтика» станет (а фактически уже стал) катализатором для укрепления общности сознания латышского, литовского и эстонского народов.

Мы убедились в этом и на субботнем концерте в Англиканской церкви, где выступал ансамбль Фонда культуры Латвии «Раса» под руководством Валдиса Муктупавелса. Там прозвучала подлинная боль о погибшей ветви балтского древа — о прусском народе, там в душах присутствовавших латышей и литовцев расцвело сознание общих корней и общей судьбы. Да, для народов маленьких прибалтийских республик фестивальные дни были полны не только веселья. Фестиваль стал целью, идеей, гарантией единения на дальнейшем пути. А если так, то «Балтика», эстафета которой теперь в руках эстонцев, станет началом серьезнейшей работы, которую предстоит совершить нашим народам.

ПЕТЕРИС БАНКОВСКИС

15. jūlijs. Koncerts LVU Lielajā aulā July 15. Concert at the Latvia State university 15 июля. Концерт в Большом зале ЛГУ

Foto: Gunārs Janālis

Un arī Jelgavā

Piektdienas vakarā Jelgavas pils parkā varēja apskatīt ne tikai tautas meistaru jau līdzatvestas segas, krūzes un kocišus, bet arī uz vietas apskatīt, kā top pinums vai kokgrebums. Šķiet, ka daudziem ar to arī būtu bijis gana... Bet vēl koncerts ar pašmājas jau iemīlēto «Ausekliti» un tuvāko kaimiņu — lietuviešu un īgaunu piedalīšanos. Tā pa istam jelgavniekus sapurināja bulgāru kolektīvs «Siliestra» no Dobrudžas, tāpēc uz sarunu palūdzu ansambļa vadītāju PETARU KRUMOVU:

— Mūsu kolektīvs izveidots pirms 23 gadiem, pašlaik tajā ir 85 dalībnieki. Uz šo festivālu gan atbraukusi tikai daļa. Programmu sagatavošana vislielākie nopelni ir Stoilam Enčevam, vienam no labākajiem bulgāru horeogrāfiem.

— Vai Latvijā esat pirmo reizi?

— Jā. Esam izbraukājuši daudzās Eiropas valstīs, uzstājušies ar koncertiem, piedalījušies dažādos festivālos. Arī Padomju Savienībā esam bijuši vairākkārt, bet Latvijā gan pirmoreiz.

— Teic, ka šādos festivālos ir iespēja ne tikai sevi parādīt, bet arī no citiem kaut ko iemācīties...

— Tāpat kā Latvijā ir vairāki novadi, arī Bulgārijā ir novadi ar atšķirīgu folkloru. Visas mūsu tautas dziesmas un dejas, ko gribētu, vēl nav izdevies iemācīties, tāpēc par ciltiāutu vēl agri runāt. Vienu gan esam jau iemācījušies — jūsu «Pūt, vējiņ!».

— Jums, kā noprotu, ir liela dažādu festivālu pieredze. Ko varat teikt par šo?

— Rakstiet vislabākos vārdus, kādus zināt, un jūs nebūsit kļūdījušies!

— Paldies!

INGA HELMANE

And also in Jelgava

During the Festival the people could not only see craftsmen art such as blankets, pitchers, baskets. There was also a concert where Lithuanians, Esto-

nians and our children ensemble «Auseklitis» took part. The spectators enjoyed the Bulgarian group «Siliestra». Their artistic leader told:

— Our collective is very popular in Bulgaria due to creative efforts of Stoil Enchev, — the best Bulgarian choreographer. The group was founded 23 years ago. Now there are 85 members. We are glad that so many young people are present at our performance. We have travelled abroad and have taken part in different festivals. We have been several times, in the Soviet Union but in Latvia we are for the first time. We have noticed that the youth is interested in folklore very much.

INGA HELMANE

В Елгаве

В пятницу вечером в парке у Елгавского дворца можно было не только посмотреть привезенные народными мастерами дмотканые одеяла, глиняные кувшины, но и понаблюдать, как создается плетение или резьба по дереву. Наверное, многие были бы довольны и только этим. Но был еще концерт, в котором приняли участие елгавский ансамбль «Аусеклитис» и ближайшие соседи — литовцы и эстонцы. Выступил и болгарский ансамбль «Силистра».

Руководитель коллектива Петар Крумов:

— Сейчас нас 85 человек, коллектив создан 23 года назад. На этот фестиваль приехала лишь часть «Силистры». В подготовке программы участвовал Стоил Энчев — один из лучших болгарских хореографов. В Болгарии мы очень популярны, но особенно нас радует то, что на концертах обычно много молодежи. Приятно видеть, что и в Латвии у молодежи интерес к фольклору очень велик.

С концертами мы объехали многие страны Европы, участвовали во многих фестивалях, в Советском Союзе тоже были неоднократно, а в Латвии — впервые. О фестивале «Балтика-88» могу сказать самые хорошие слова, какие только есть!

ИНГА ХЕЛМАНЕ

Pēckoncerta tikšanās LRAP kultūras namā

A friendly meeting after the performance

После концерта — дружеская встреча

Foto: Guntars Janālis

...Limbažos

«Baltica-88» pasākumu karlē minēta arī Ziemeļvidzemes mazpilsētiņa Limbaži, kur sestdien notika koncerts.

Raug, cik īss un nepārprotams (īsti limbažniecisks) bija divu pensionētu māmuļu teiktais (iepazīstināt ar sevi viņas gan nevēlējās, jo neesot vairs tie gadi, lai reklamētos):

— Es jau ir vecs cilvēks, bet tomēr šaku — tas ir jauk. Jaunie un vecie kopā — tas man sauc atmiņā jaunības diens.

— Smuk, smuk... Vai tad tik daudz latvieši viens kops ir redzēt?

Skolotāji Edgars un Māriete Griņi:

— Folklore — tā ir tautas pašapziņa. Līdz šim svētku gaisotne vairāk saistījās ar Rīgu, bet republikas nomalēs — klusums. Šodien tautasdziesma ir atnākusi arī uz Limbažiem, un tas priecē.

TDA «Katvari» dalībnieks Rihards Sprukulis:

— Sie svētki nāca istajā reizē, jo latvieši tā bija izslāpuši pēc kaut kā tautiska.

Uldis Sisenis, festivāla organizācijas komitejas priekšsēdētājs Limbažos:

— Sie svētki ir izgājuši tautā vārda vistiešākajā nozīmē. Labvēlīgo saikni starp tautu un folkloru rada vienkāršums un tautiskums, kas valda visapkārt.

Pavisam gaišs vaigs tovakar bija Limbažu rajona lekslietu daļas priekšnieka vietniekam Ojāram Arstniekam:

— Kam šeit vajadzīga milicija, ja tauta pati sevi uzmana un pār sevi valda? Milīča forma starp tautas tēriem taču nepavisam neiederas.

Skolotāja Adele Vilde:

— Es apbrīnoju savu tautu, kā tā, daudzus gadus postīta un noniecināta, spēj tik īsā laikā sevi atjaunot un atgūt. Sie svētki ir mūsu kultūras vērtību atzišanas kulminācija.

Iztaujāja
ARMANDS PUČE

...In Limbaži

Limbaži is a small town in northern Vidzeme where performances were held Saturday night.

Two elderly women expressed themselves clearly and succinctly (in a way characteristic of the inhabitants of Limbaži). They refused to introduce themselves, saying that at their age they need no advertising.

— I am old already, but I think it is nice. Young and old together — it reminds me of my youth.

— It's nice... Have you ever seen so many Latvians together?

Teachers Edgars and Māriete Griņi.

— Folklore is a peoples' self-awareness. Until now a festival atmosphere has been restricted to Riga, the countryside remained silent. Today we are happy to see the folk song return to Limbaži.

Rihards Sprukulis, a member of the folk dance group «Katvari».

— This was the right time for the festival to take place. Latvians needed something national.

Uldis Sisenis, the head of the organisational committee of the festival in Limbaži.

— This is a real national festival. National and unpretentious — those are qualities which are the link between the people and folklore. We feel like one large family. It is beautiful!

Ojārs Arstnieks, the deputy director of the Limbaži department of Home Affairs, had good words to say.

— Why would we need police here when the people are calm and self-restrained? The uniform of the police-man does not fit among the national costumes.

Adele Vilde, the teacher,

— I admire the revitalization of nation. So many years being repressed and demeaned. This festival is a peak in the recognition of our cultural values.

Interview by ARMANDS PUČE

...В Лимбажи

На карте «Балтики-88» есть и маленький городок Лимбажи в Северной Видземе. В субботу здесь состоялся концерт.

Бабушка-пенсионерка, которая представиться, правда, не захотела — не те годы, чтобы рекламировать себя:

— Я уже старый человек и все же говорю: это замечательно.

Учителя Эдгар и Марите Грини:

— Фольклор — самосознание народа. До этого атмосфера праздника больше была связана с Ригой, а на окраинах республики — тишина. Сегодня народная песня пришла в Лимбажи, и это радует.

Рихард Спрукулис, участник ансамбля народного танца «Катвари»:

— На фестивале и зрители, и участники более раскованны, для нас это что-то необычное.

Улдис Сисенис, председатель оргкомитета фестиваля в Лимбажи:

— Этот праздник был народным праздником в прямом смысле этого слова.

Хорошее настроение было этим вечером и у Ояра Арстеника, заместителя начальника отдела внутренних дел Лимбажского района:

— Кому здесь нужна милиция, если народ сам следит за собой и сам собой управляет? Милийская форма не сочетается с народными костюмами.

Учительница Аделе Вилде:

— Я удивляюсь своему народу. Уничтожаемый и унижаемый в течение долгих лет, он за короткое время способен возродиться и вернуть все.

Беседовал
АРМАНД ПУЧЕ

16. jūlijs. Cēsis

Soli Cēsu estrādē jau sen pārpildīti. Visi grib redzēt, visi grib dzirdēt un saprast.

Mazas knīpas, sirmi lauku onkuļi, sievas un vīri spēka gados, jauni ļaudis... Un ļoti bieži — ar mazu, divkrāsu svītrotu lentīti pie apģērba. Mierīgi, neuzbāzīgi, tomēr ar nenoslēpjamu pašapziņas izteiksmi sejā. Vīrs skatuves — tāds pats — sarkan-balt-sarkans karogs ar piespraustu ausekļa zīmi. No augstām tribīnēm nepausta, taču klātesošos klusi apvienojoša apziņa — beidzot ir normāli.

«Skandinieki» sauc kopā viesus. Izpušķotās laivās pāri ezeriņam ceļas norvēģu dejotāji. «Vikingi nāk! Nu būs ļauni!» — publiku mēģina sabiedēt «Skandinieku» sievas. Bet nava ļauni, ir kolosāli aizkustinošs skats, redzot, kā vikingu pēcteči, krāšņi un lepnī, iet uz skatuvi.

Par «Kolibri» dziedātājiem «Skandinieki» dzied: «Nāk pašu ļaudis no svešām zemēm.» Pēc koncerta dzirdu vienu trīsdesmitgadīgu bārdaini sakām otram: «Tie «Kolibri» ir, vismaz divas galvastiesas pārāki par citiem.» Bet uzrunātais pretim ar savu: «Nezin, vai mūsējie kādreiz spēs iemācīties dejot tik nesamocīti tautiski kā norvēģi...»

«Vilcējas» no Zviedrijas uzaicina Amerikas tautiešus muzicēt kopīgi. Vēl nav atskanējusi ne takts, bet šāds pieteikums vien izsauc jaunu sajūsmas un atzinības vilni visapkārt skatuvei.

«Suitu sievas», «Grodi», igauņu un lietuviešu etnogrāfiskie kolektīvi. Dižie «Skandinieki»...

Skaties un uzreiz nesaproti: viņi, tur, uz skatuves, taču ir gandrīz tādi paši kā mēs. Stāv tēvs, māte, lielā māsa un pastarīte, dzied. Vēl kāda ģimene, vēl viena. Dzied visi vienu dziesmu, dabiski, nesašķiroti pēc vecuma grupām vai dzimuma.

Un tomēr, nē. Viņi ir par to vienu tautasdziesmu bagātāki. Par tautasdziesmu tirāki, skaidrāki un godīgāki. Un tāpēc arī no vaiga gaišāki. Un visādi citādi — normālāki.

BENITA BRILA

July 16. In Cēsis

Cēsis open air stage was overcrowded. Everybody was eager to see, hear and understand.

Small kids, old countrymen, women and men in their prime, young people... frequently with a small, in two colours striped ribbon pinned to their clothing.

They come calmly though with an unmistakable expression of self-awareness.

Above the stage flew a similar red-white-red banner with a sign of the morning star.

«Skandinieki» summon the guests — Norwegians and Estonians. They summon Latvians from America and Sweden who should not be regarded as real guests because they have their roots in Latvia and they belong to Latvia.

When watching «Suitu sievas», «Grodi», «Skandinieki» I realize that we are alike. The stage doesn't separate us. All generations are singing together.

BENITA BRILA

16 июля. Цесис

Скамейки вокруг эстрады в Цесисе переполнены. Все хотят видеть, слышать и понять.

Шустрые малыши, седовласые сельские дядюшки, мужчины и женщины в расцвете сил, молодежь... И очень часто — с маленькой двухцветной ленточкой, прикрепленной к одежде.

Спокойные, ненавязчивые, но с нескрываемым достоинством на лицах.

Над сценой — то же красно-бело-красное знамя с приколотым знаком Аусеклиса. Мнение, не подсказанное с высоких трибун, однако владеющее всеми и всех объединяющее, — наконец-то нормально. Наконец-то все так, как и должно быть.

«Скандиниеки» созывают гостей. В народных лодках переправляются через озеро норвежские танцоры. «Викинги идут! Добром не кончится!» — пытаются сплотить публику певицы «Скандиниеков». Но кончится добром. Это колоссальное, волнующее зрелище — потомки викингов гордо выходят на сцену.

О певицах из «Колibri» «Скандиниеки» поют: «Пришли наши люди из дальних земель». После концерта слышу, как один тридцатилетний бородач говорит другому: «Эти, из «Колibri», выше всех на голову». А собеседник ему: «Не знаю, научатся ли когда-нибудь наши танцевать так непринужденно и по-народному, как норвежцы...»

«Вилцеяс» из Швеции предлагают американским «землякам» музицировать вместе. Еще ни такта музыки не прозвучало, а предложение уже вызвало общий восторг — народу полным-полно, сидят даже на ступеньках.

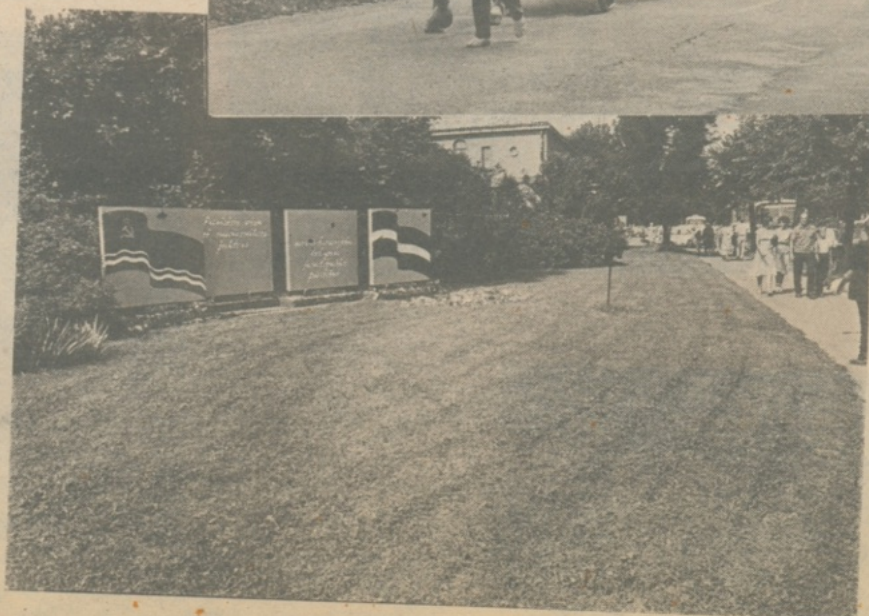
«Сунту сиевас», «Гроди», эстонские и литовские коллективы. Знаменитые «Скандиниеки».

Смотришь и не сразу понимаешь — ведь они там, на сцене, такие же, как и мы. Стоят отец, мать, старшая сестра и младшая сестренка, поют. Вот еще семья, вот — еще... И все поют одну песню, естественно, не разделяясь по возрастным категориям.

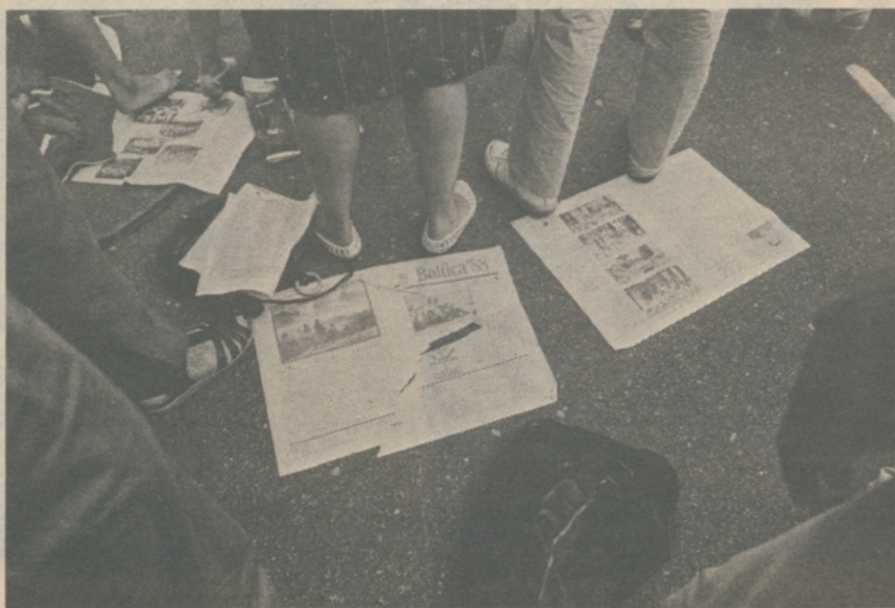
И все же — нет. Они на одну народную песню богаче нас. На одну песню чище, яснее, честнее. И потому у них лица светлее. И вообще — они нормальнее.

БЕНИТА БРИЛА

«Baltica-88». Latvija.
«Baltica-88». Latvia.
«Балтика-88» в Латвии.

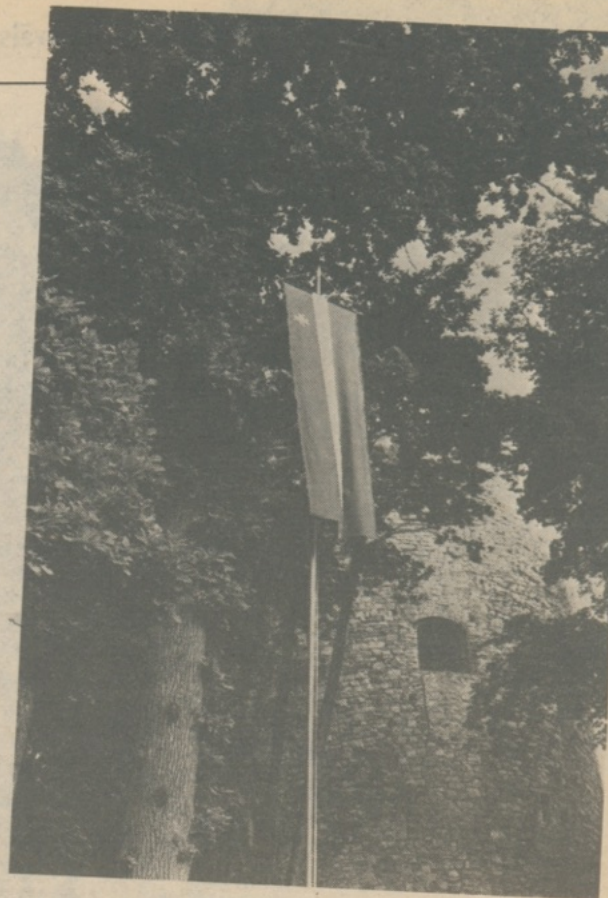

Foto: Gunārs Janālis, Andris Krieviņš, Alvars Liepiņš

Festivālam aizejot

Gan festivāla «Baltica-88» laikā, gan pēc tā droši vien varēja jautāt, kam gribi, — dalībniekam, ciemiņam, pašmāju klausītājam, visi, gluži kā sarunājuši, teica: «Viss bija lieliski, viss bija vienkārši grandiozi!» Atliek vienīgi piekrist, jo tautasdziesma tiešām beidzot ir pacēlusies saulītē. Pacēlusies un uz-mirdzējusi tajā košumā, kuru jau sen bija godam nopelnījusi.

Tāču veci laudis bieži vien gan mierinot, gan brīdinot mēdz teikt: «Nekad nav tik slikti, lai nebūtu vēl sliktāk», un: «Nekad nav tik labi, lai nebūtu vēl labāk.» Tāpēc pāris vārdos gribu apkopot tās druscīņas, kas starp jūsmīgajiem un festivālu cildinošajiem vārdiem bija veltītas tā organizatoriem. Ne jau pārmēti, ne jau sūdzības, tikai daži padomi un vēlējumi tiem, kuri šādus svētkus organizēs nākamoreizi.

Ja runājam par festivāla ilgumu, tad šajā gadījumā dalībnieki bija vienisprātis — tas bija optimāls gan publikai, gan tiem, kas publiku priecēja. Vienprātīgs iebildums bija tikai par katras dienas koncertēšanas un muzicēšanas beigām. Nezin kādēļ tās tika ļoti strikti reglamentētas. Siguldā, kad dziedāt un dejot prieks bija kulminācijā, piebrauca autobusi, un visiem, ja, protams, negribēja uz Rīgu doties kājām, vajadzēja kāpt tajos iekšā... Tāču ir reizes, kad miega trūkums ir patīkamāks par neizdziedāto dziesmu pārpalikumu. Protams, varētu iebilst, ka dziedāšanu un dāncēšanu var turpināt pilsētā, taču arī tas nebija iespējams — dalībnieku naktsmitnes bija «izsijātas» pa visu Rīgu. Daudzi, atceroties Viļņas festivālu, kur dalībnieku kopmitnes esot atradušas vienkopus, teica, ka labprāt samierinātos ar pliku grīdu un jumtu virs galvas, lai tikai varētu līdz rīta gaismai būt visi kopā. Valdis Muktupāvels atsauca uz pasaules folkloras festivālu pieredzi, kur galvenā vēriba tiek veltīta pašu ansambļu iespējai kopā muzicēt un vienai tautai smelties otras daiļrades avotā. Tāpēc arī galvenais vēlējums nākošajam festivālam — dot iespēju kolektīviem vairāk būt kopā. Folkloras kopu dalībnieki izteica nelielas iebildes par pārlieku lielo Tautas deju kolektīvu īpatsvaru «Baltica-88» koncertos un pasākumos. Varētu šim iebildumam piekrist, jo «apstrādāto» tautas deju dejotājiem galu galā ir Dziesmu un deju svētki. Un vēl viens, manuprāt, būtisks un vērtīgs ieteikums — vai nākamoreizi Dziesmu un deju svētku organizatoriem nevajadzētu padomāt par folkloras kopu un ansambļu līdzdalību šajos tautai tik tuvajos un mīļajos svētkos? «Mēs to ļoti vēlētos!» — teica daudzi folkloras festivāla dalībnieki.

Un vēl kas — ne jau vienmēr ir tik būtiski reglamentēt — tajā brīdī dziedās tas kolektīvs, bet tagad šito deju dejosit jūs. Varbūt tieši tobrīd visiem tik ļoti gribas iet rotaļās vai kopīgi uzdziedāt kādu «plānā» neparedzētu zīģi. Tas, protams, nav attiecināms uz svinīgajiem festivāla atklāšanas un noslēguma koncertiem, bet uz kopīgās sadziedāšanās reizēm Dainu kalnā un Gaujas senlejā. Arī tas ir festivāla dalībnieku viedoklis.

Aiziedami pār Daugavu un Gauju, pār Gaiziņu un Dainu kalnu, folkloras svētki pavisam drīz — jau nākamajā gadā nāks pie mums atkal, šoreiz pār Keilu un Pīritu, pār Sāmsalu un Lielo Munamegi. Esi sveicināts, folkloras festivāls «Baltica-89»! Lai saskan tevi tautu balsis un deju solis!

IEVA ZVIDRE

Farewell to the Festival

Several participants did not agree to such strict finish at the end of each day.

Some wishes and advice to those who are going to organize the next festival.

At Sigulda when the festivity was in full swing the buses came, and the only alternative was to go to Riga on foot. To continue to sing the songs till the dawn in Riga as they did in Vilnius, was impossible for the accommodation was scattered about Riga.

Valdis Muktupāvels reminds that during the World Folklore Festival it was possible to join the ensembles and perform together. Some participants wanted to join a song or dance according to the mood instead of «the plan».

Next year we'll meet in Keilu, Pīrita, Saaremaa and at the Munamegi.

Let the organizers take our experience if they find it useful.

IEVA ZVIDRE

Провожая фестиваль

Старики частенько, то успокаивая, то предупреждая, говорят: «Не бывает так плохо, чтобы не могло стать еще хуже, и не бывает так хорошо, чтобы не могло стать еще лучше». Потому хочется в нескольких словах обобщить те крупны критики, которые в общем потоке восторгов и похвал были обращены к организаторам фестиваля. Это не упрёки и не жалобы, а просто несколько советов и поже-

ланий тем, кто займется организацией этого праздника в следующий раз.

Если говорить о длительности фестиваля, то мнение было единодушным: она была оптимальной. Общее возражение вызвало только завершение ежедневных концертов и музицирования. Непонятно почему, но оно строго регламентировалось. В Сигулде, когда общая радость от песен и танцев достигла кульминации, появлялись автобусы, и тем, кто не хотел возвращаться в Ригу пешком, приходилось залезать в них. Но бывают случаи, когда лучше недоспать, чем недопеть. Конечно, можно возразить — мол, могли же продолжать песни и танцы и в городе. Но это было невозможно потому, что участники фестиваля ночевали в разных концах города. Многие, вспоминая, как в Вильнюсе участников фестиваля поселили по соседству, говорили, что охотно согласились бы спать на голом полу, была бы лишь крыша над головой, только бы до утра быть всем вместе. Валдис Муктупавелс ссылаясь на опыт фольклорных фестивалей во всем мире — там главное внимание уделялось возможности ансамблей совместно музицировать, возможности для представителей каждого народа что-то почерпнуть в культуре другого народа. Потому и главное пожелание будущему фестивалю — чтобы коллективы как можно больше времени проводили вместе. Участники фольклорных ансамблей высказали некоторые возражения против слишком большого удельного веса народных танцевальных коллективов на концертах и мероприятиях «Балтики-88». С этим можно согласиться — ведь у тех, кто исполняет «обработанные» народные танцы, есть в конце концов праздники песни и танца. И еще одно, на мой взгляд, существенное предложение — не следует ли организаторам будущих праздников песни и танца подумать об участии фольклорных ансамблей? «Мы бы очень хотели этого!» — говорят многие участники фестиваля.

И вот еще что — не надо так уж строго регламентировать: вот сейчас будет петь тот коллектив, а потом будете танцевать вы. Может, всем больше по душе вместе пропеть не предусмотренную «планом» песенку? Это, конечно, не относится к торжественным концертам открытия и завершения фестиваля, скорее к общим спевкам на горе Дайни и в древней долине Гауи. Так считают участники фестиваля.

Скоро, уже в будущем году, праздник фольклора вернется к нам — в Эстонию. Приветствуем тебя, фольклорный фестиваль «Балтика-89»! Да солются и будут созвучны голоса твоих участников!

IEVA ZVIDRE

ai 88

Uz tikšanos festivālā «Baltica-91» Latvijā!

You are welcome to the Festival

«Baltica-91» in Latvia!

До встречи на фестивале «Балтика-91»

в Латвии!

Redakcija atrodas:
pasta indekss 226081,
Rīgā, Balasta dambī 3,
10. stāvā.
Tālruni: 466072, 466076.

Editorial board:
Riga 226081,
3 Balasta Dambis Street,
Floor 10.
Telephone: 466072, 466076.

Адрес редакции: 226081, Рига,
Баласта дамбис, 3, 10-й этаж.
Справочные телефоны:
466072, 466076.

Redakcijas kolēģija / Editors / Редакцион-
ная коллегия: I. Aboliņa (atbildīgā par
izdevumu), B. Bernacka, J. Darbiniece,
A. Gorbunovs, G. Janaitis, G. Pelekais.